

ВІСІМДЕСЯТ П'ЯТЬ СЛАВНИХ ЛІТ

Колектив Полтавської державної аграрної академії відзначив 85-річчя свого навчального закладу. Славний, часом непростий, історичний шлях пройшов вуз.

Розпочалася ж його історія з далекого 1919 року, коли Полтавський Губком доручив розробити проект організації сільськогосподарського інституту в Диканьці на базі маєтку князя Кочубея. Проте через пограбування і спалення маєтку було прийнято рішення про відкриття в 1920 році у Полтаві факультету садівництва та городництва при вищій робітничій школі.

Це відбулося завдяки підтримці видатного вченого-натураліста, академіка Володимира Івановича Вернадського, який у той час знаходився у Полтаві. Вдячністю йому є пам'ятник, що знаходиться на території академії.

З 1 вересня 1920 року вже проводився перший набір. Усього було набрано 49 слухачів. Кількість викладачів склала 21 чоловік. Термін навчання становив 3 роки.

Серед засновників факультету були Е.П. Рекало, О.П. Бондаренко, В.І. Сазанов, Г.С. Оголевець, М.Г. Гавриленко, М.М. Самбікін, Д.О. Оглобін та інші. Це були не лише знавці своєї справи, високоерудовані викладачі, а й чудові люди, які залишили після себе унікальні підручники, колекції, збірники.

У 1921 році факультет реорганізований у сільськогосподарський технікум, потім – у агрокооперативний технікум, а в 1929 році – у сільськогосподарський інститут.

На базі нашого інституту були створені полтавські вузи: плодово-овочевий, м'ясної технології, сільськогосподарського будівництва. Останній і нині існує в Полтаві як інженерно-будівельний інститут, а з 2002 року – як Полтавський національний технічний університет ім. Ю.В. Кондртюка.

У 1930 році інститут отримав назву зоотехнічного і став базовим у колишньому СРСР з підготовки фахівців свинарства, діючи як комплексний навчально-науковий заклад, що започаткував Інститут свинарства ім. О.В. Квасницького УААН.

У період війни інститут було евакуйовано в Росію, до міста Курган, де він у 1944 році дав початок Курганському сільськогосподарському інституту, який із 1996 року реорганізовано в Курганську сільськогосподарську академію.

На рубежі нового сторіччя і тисячоліття збу-

лася мрія хліборобів Полтавщини – 18 вересня 2001 року на базі державного сільськогосподарського інституту створено Полтавську державну аграрну академію.

Вуз акредитований за IV, найвищим, рівнем акредитації. До складу академії ввійшло шість навчальних закладів I-II рівнів акредитації.

За 85 років свого існування наш вуз став основною кузницею формування сільської інтелігенції не лише Полтавщини. Наших вихованців можна зустріти в усіх куточках України й СНД, адже за цей період дипломи отримали понад 30 тисяч чоловік. Із них виросли не тільки професіонали своєї справи (агрономи, зоотехніки, інженери, ветеринарні лікарі, економісти, бухгалтери), а й відомі політики та громадські діячі, вчені й митці: М.М. Крикля, Є.М. Золотарьов, М.І. Андрієнко, О.Ф. Тимоха, А.Г. Пасюта, В.В. Андрієнко, О.В. Сень, В.О. Пабат, С.Л. Москаленко, П.В. Кондратенко, М.В. Кір'ян, С.С. Антонєць, Т.М. Корост, О.Г. Коросташов та інші.

Нині академія є одним із значних вищих аграрних навчальних закладів нашої держави, який успішно розвивається, йдучи шляхом інтеграції в Європейську систему освіти.

Гарантії якості освіти в академії мають декілька рівнів. На першому рівні – контроль держави: це ліцензування та акредитація.

З іншого боку, високий рівень підтверджують роботодавці, які приймають наших випускників на роботу.

Крім того існує внутрішній контроль: відкриті лекції, підвищення кваліфікації викладачів, участь студентів у предметних та інших олімпіадах. До речі, за кожен рік ПДАА має 8-10 призових місць – показник, який забезпечує місце академії в першій десятці серед аграрних навчальних закладів.

За узгодженими навчальними планами діє міжнародна магістратура з еколого-економічного рослинництва та менеджменту.

В академії виконуються вимоги Болонської декларації про безперервну систему навчання:

- довузівська – у ліцеї при академії, де навчається майже 100 дітей;
- вузівська – 7732 студентів;
- післявузівська – понад 50 аспірантів, 2 докторанти та інститут післядипломної освіти, де за рік отримують другу вищу освіту близько 300 чоло-

ПЕРЕДНЄ СЛОВО

вік та підвищують кваліфікацію 1250 чоловік.

Організована паралельна освіта студентів, куди зараховуються студенти старших курсів денної форми навчання. Термін навчання 2-3 роки, в залежності від спеціальності за заочною формою навчання.

Навчальний процес – це не лише лекції та практичні заняття, а й колективний розум, ерудиція і компетентність 470 викладачів із 33 кафедр і 9 їх філій, створених на базі науково-дослідних організацій та передових господарств області.

Викладацький загаль ВНЗ складають висококваліфіковані та ерудовані фахівці, серед яких 28 професорів, докторів наук та 184 доценти, кандидати наук. До когорти викладачів входять 4 академіки, 2 члени-кореспонденти та 11 заслужених працівників різних галузей виробництва. Все це – наслідок багаторічної цілеспрямованої роботи колективу академії.

У всі часи вчені інституту вели пошук і впроваджували у виробництво інноваційні розробки.

Академіки О.В. Квасницький, Ф.К. Почерняєв, професори М.Т. Балашов, М.Й. Симон, О.І. Овсянников стояли біля витоків пріоритетної національної галузі сільського господарства – свинарства. Засновниками агрономічної дослідної справи стали професор В.І. Сазанов, відомі ботаніки, професори В.П. Кушніренко, І.М. Голубінський, ґрунтознавці та землероби – професори М.І. Осадчий, О.В. Фісюнов, М.Я. Гетта, В.Д. Муха, П.М. Чапко.

На національному рівні в нашому навчальному закладі проведено, і нині проводиться, ряд важливих наукових досліджень із ґрунтозахисного біологічного землеробства, селекції та насінництва зернових, зернобобових та круп'яних культур, екологічного моніторингу родючості ґрунтів при різних системах землеробства. За 85 років створено нові породи і внутрішньопородні типи свиней та ін.

Нині науково-дослідна робота спрямована на вирішення практичних проблем підвищення ефективності виробництва і зосереджується на трьох основних напрямках:

по-перше – проведенні наукових досліджень у різних галузях аграрного виробництва;

по-друге – максимальному залученні до наукової роботи студентської молоді;

по-третє – підготовка науково-педагогічних кадрів.

В академії створено науково-дослідний інститут агрономії, який координує наукову роботу факультетів агрономічного та механізації сільсь-

кого господарства.

Селекційний підрозділ цього інституту (селекціонери – доктор сільськогосподарських наук В.М. Тищенко та доктор біологічних наук М.М. Чекалін) створили 7 високопродуктивних сортів озимої пшениці: Коломак 3, Коломак 5, Українка Полтавська, Диканька, Левада, Форя, Манжелія, які мають кращі показники якості зерна та хлібопекарні властивості серед сортів цієї культури в Україні.

Сорти гороху Норд, Полтавець 2, Олеко, Зіньківський поєднують високу урожайність і якість зерна зі стійкістю до вилягання зерна.

З 2005 року внесено до Державного реєстру сортів рослин України ультраранньостиглий та високопродуктивний сорт проса Полтавське золотисте.

Кандидатом сільськогосподарських наук Л.Г. Білявською створено високопродуктивний скоростиглий сорт сої, який успішно проходить Державне сорто випробування.

Вченими академії ведуться дослідження мікробіологічних аспектів ґрунтозахисної біологічної системи землеробства, оптимізації фітосанітарного стану посівів, впливу окремих факторів на урожайність і якість сільськогосподарської продукції.

Встановлена гербіцидна дія на амброзію полинолисту природних мінеральних розсолів і мінералів, які, на відміну від гербіцидів, нетоксичні для навколишнього середовища.

Проводяться дослідження з використання сої як білкового компоненту раціону при вирощуванні ремонтного молодняка великої рогатої худоби і молодняка на відгодівлі та із застосування полтавського бішофіту у ветеринарній медицині.

Досліджуються фактори, що впливають на ефективність виробництва та реалізацію овочів; розроблена модель оптимізації виробництва й створення на цій базі стійкої конкурентної позиції аграрних підприємств різних розмірів та форм організації. Успішно пройшла презентація діяльності проекту аграрного маркетингу в Україні (керівник – кандидат економічних наук Писаренко В.В.).

Під керівництвом доктора технічних наук А.А. Смердова розпочато широкомасштабні дослідження з використання в сільськогосподарському виробництві відновлюваних джерел енергії. Сам же професор А.А. Смердов став лауреатом Державної премії в галузі науки і техніки.

Кандидат хімічних наук Д.В. Федосєнко координує міжнародний проект “Біофікс” (Австрія, Шрі-Ланка), опублікував за кордоном 2 наукові

ПЕРЕДНЄ СЛОВО

статті і провів у Австрії дві презентації результатів польових досліджень із оцінки здатності різних сортів люцерни селекції Полтавської державної сільськогосподарської дослідної станції фіксувати азот в умовах достатнього і недостатнього зволоження.

Під керівництвом доктора сільськогосподарських наук Г.П. Жемели здійснюються за державною тематикою дослідження з розробки ефективних та екологічно безпечних прийомів вирощування продукції рослинництва для виробництва продуктів дитячого і дієтичного харчування.

Доктором сільськогосподарських наук П.В. Писаренком проводиться за державною тематикою комплексний агроекологічний моніторинг у Полтавській області з метою агроекологічного районування.

До Державного реєстру сортів рослин України вперше у світовій практиці занесено сорт ехінацеї блідої “Красуня прерій”, авторами якого є доценти кафедри землеробства та агрохімії та кафедри екології і ботаніки С.В. Поспелов і В.М. Самородов.

Таким чином, Полтавська державна аграрна академія нині має сучасну матеріально-технічну базу для проведення наукових досліджень: тут функціонують 12 наукових лабораторій, серед яких особливо ефективно працюють лабораторії озимої пшениці, якості зерна, екологічного моніторингу.

До послуг науковців і студентів в академії – понад 400 комп’ютерів.

Систематично видається фаховий журнал “Вісник Полтавської державної аграрної академії”, який широко відомий і авторитетний у наукових колах держави і за її межами.

Плідно працює аспірантура. Лише за 2004/2005 навчальний рік 17 осіб захистили кандидатські і одну докторську дисертації. А взагалі, щорічно здобувають кандидатський ступінь 10-12 осіб.

Академія тісно співпрацює в ряді міжнародних проектів, постійно розширює контакти з організаціями та установами країн Європи.

Продовжується, зокрема, співпраця академії з такими проектами:

- міжнародний науково-дослідний проект “Біологічна азотфіксація бобовими культурами в умовах водного стресу (Україна – Австрія – Шрі-Ланка);

- Українсько-німецький проект офіційного сільськогосподарського дорадництва в Полтавській області (Україна – ФРН);

- проект аграрного маркетингу в Україні

(Україна – США).

У рамках Українсько-Німецько-Ірландського проекту Темпус-Тасіс в академії на факультеті економіки та менеджменту функціонує магістерський курс, випускники якого, окрім українського диплому магістра встановленого зразка, отримують сертифікат німецького Університету Прикладних наук Вайєнштефан. Це – перший крок академії на шляху до Євроінтеграції в рамках Болонської угоди.

Завдяки фінансовій підтримці вищезазначеного проекту на базі агрономічного факультету функціонує магістерський курс “Еколого-економічне рослинництво”.

Науково-педагогічний персонал академії плідно співпрацює з Центром Агрономічних досліджень провінції Ено (Бельгія).

Академією укладені договори або підписані відповідні меморандуми про співпрацю з вищими навчальними закладами Росії, Польщі, Угорщини.

Наприклад, лише в 2004 році академію відвідала значна кількість делегацій із різних країн світу, зокрема, Росії, Угорщини, Польщі, Швеції, Німеччини, Австрії, Франції, Данії, Бельгії, Туреччини, Таїланду, Тунісу, США, Канади. Двадцять закордонних фахівців прочитали лекції та провели семінари для студентів і співробітників вузу.

Студенти академії проходять практику і стажування в Німеччині, Великобританії, Данії, Швеції.

У сільськогосподарській школі “Дойла” (ФРН) студенти проходять навчання з одночасним практичним стажуванням у фермерських господарствах землі Нижня Саксонія. Термін практичного стажування – 12 місяців, а навчання проводиться один раз на тиждень протягом усього періоду перебування студента. В кінці терміну стажування студенти складають іспити з рослинництва, тваринництва, механізації сільського господарства та німецької мови й отримують сертифікат про закінчення школи “Дойла”.

Із 1996 року студенти академії мають можливість навчатися в Університеті прикладних наук “Вайєнштефан” (м. Тріздорф) на факультеті міжнародного менеджменту після проходження 4-6 місячної практики в фермерських господарствах землі Баварія.

В академії створені всі умови для вільного, всебічного розвитку особистості студента, його мислення і загальної культури. Студенти залучаються до різних видів творчої діяльності – науково-дослідної, фізкультурно-оздоровчої, спор-

ПЕРЕДНЄ СЛОВО

тивної, правоохоронної.

Особливу роль у формуванні в студентів громадянської і соціальної діяльності відіграють гуманітарні та соціально-політичні наукові дисципліни, українознавчі, а також національна та іноземна філологія.

Центром національно-патріотичного виховання студентів є музей історії академії, що набув статусу народного.

Значна увага надається родинно-сімейному вихованню за участю батьків студентів.

Однією з цікавих форм роботи в академії є проведення тижнів факультетів. Організуються зустрічі з ветеранами Великої Вітчизняної війни та праці, відомими вченими, митцями, лікарями, колишніми випускниками.

В академії працюють гуртки художньої самодіяльності, клуби за інтересами.

Суттєву роль у пропаганді здорового способу життя відіграє кафедра фізичного виховання і спорту, спортивний клуб якої нараховує 19 секцій, у яких займаються близько 600 студентів. Спортсмени беруть участь у різних видах змагань, у тому числі і міжнародних.

Спортивну честь академії захищають 23 майстри спорту України та 37 кандидатів у майстри спорту.

Катерина Ваніна, студентка факультету еко-

номіки та менеджменту, здобула звання чемпіонки світу, побивши світовий рекорд з гирьового спорту.

Волейбольна чоловіча команда академії п'ять разів поспіль ставала чемпіоном України серед вищих навчальних закладів III-IV рівнів акредитації Міністерства аграрної політики України.

В академії створено умови для самоорганізації студентів відповідно до їх здібностей, суспільних та власних інтересів. Понад 300 студентів беруть участь у роботі студентського парламенту, студентського профспілкового комітету, студентських рад гуртожитків, служби студентського містечка. Студентські лідери представлені у вченій раді академії та на факультетах.

2006 рік оголошено роком села. Він стане початком реалізації Національної багаторічної програми "Відродження села – справа молодих". Наукова та кадрова політика в академії є одним із основних напрямів цієї програми.

Відзначаючи 85-річний ювілей, колектив академії впевнено крокує вперед, накреслюючи шлях забезпечення високої якості навчального процесу, щоб дати студентам високий рівень теоретичних знань та практичних навичок, які б відповідали сучасним вимогам, передбаченим Болонською декларацією.

Писаренко В. М., ректор Полтавської державної аграрної академії, професор,

Опара М.М., проректор з наукової роботи, доцент